

William Shakespeare (1564 – 1616): Sen noci svatojánské

(napsáno někdy v období od konce r. 1594 do r. 1597)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

3. dějství, 1. výstup

Vystoupí řemeslníci: Poříz, Fortel, Klubko, Pišťala, Hubička a Strížlík.

KLUBKO: Dorazili všichni?

POŘÍZ: Jako na povel. Tohle místo je pro nás jako dělaný. Tenhle trávník bude jeviště a tohle křoví šatna. Vezmem to z jedny vody načisto, jako bysme to hráli před vévodou.

KLUBKO: Petře Pořízi!

POŘÍZ: Co máš na srdci, Klubko příteli?

KLUBKO: V tý naší komedii jsou věci, který by mohly vzbudit tu, no nelibost. Vemte si třeba ten meč. Pyramus vytáhne meč, a pak se zamorduje. To je na dámy trochu silný kafe, co vy na to?

HUBIČKA: No jo, sakra, to si nemůžeme lajsnout!

STRÍZLÍK: Ten mord musí pryč, jak já to vidím. Nedá se nic dělat.

KLUBKO: Prdlajs musí. Chce to ten správnej přístup. Napište mi prolog a nenápadně, jo, nenápadně v něm řekněte, že ten meč sice vytáhnu, ale jen tak, a že Pyramus je taky mrtvej jen tak, a aby to bylo jó sichr, řekněte jim, že já, Pyramus, nejsem Pyramus, ale tkadlec Klubko, a dámy se hned upokojej.

POŘÍZ: Tak jo. Sepíšem prolog. Jeden řádek na osm slabik, druhej na šest.

KLUBKO: Ten druhej se bude cejtít ukřácenej. Ať je radši jeden řádek jako druhej, pěkně v lajně.

HUBIČKA: A nezaleknou se dámy toho lva?

STRÍZLÍK: Zaleknou, a strašně, jak já to vidím.

KLUBKO: Připusťme, páni mistři, že vodit lva do dámský společnosti je na pováženu. Takovej živěj lev nadělá mezi dámama víc ptákovin než kterejkoli jinej savec. Takže bacha na to!

HUBIČKA: Sepíšem další prolog a řekneme jim, že lev není lev.

KLUBKO: Prdlajs sepíšem. Představíme ho jménem, z krku mu necháme čouhat obličej, kterým ten lev promluví na dámy tak, aby to mělo patřičně tento, defekt. Třeba takhle: „Dámy“ nebo „milé dámy, buďte od tý laskavosti“ nebo „snažně vás prosím“ nebo „dovoluj si vás požádat, abyste se neráčily bát a třást. Život bych za vás dal. Kdybyste si snad, nedej bože, myslely, že jsem lev, nepřežil bych to. Nikoli, dámy, já nejsem lev, ale člověk jako každej jinej.“ Načež se představí plným jménem a bez dalších štráchů jim řekne, že je truhlář Fortel.

POŘÍZ: Dobře, představí se. Ale má to dva háčky. Jak dostanem do tý místnosti měsíční světlo? Pyram a Thisba se přece maj setkat při měsíčku!

HUBIČKA: Bude svítit měsíc tu noc, co budeme hrát?

KLUBKO: Kalendář! Honem kalendář! Najděte, jestli nám bude svítit měsíc. (...)

POŘÍZ (*Dívá se do kalendáře.*): Ale jo, bude.

KLUBKO: Tak prostě v tom pokoji, kde budeme hrát, necháme otevřenou velkou okenici a měsíční světlo si vleze dovnitř.

POŘÍZ: Tak jo. Anebo musí přijít někdo s otýpkou a lucernou a říct, že bude figurovat neboli reprezentovat Měsíční světlo. Ale je tu ještě něco jinýho. Potřebujeme do toho velkýho pokoje dostat zeď. Pyramus a Thisba, jak příběh praví, spolu mluvěj škvírou ve zdi.

HUBIČKA: Zeď do místnosti nedostaneme. Co ty na to, Klubko?

KLUBKO: Jeden z nás bude holt muset tu zeď taky prezentovat. Nahodíme ho nahrubo maltou, přidáme trochu jílu, sádry a máme zeď. Tu škvíru udělá prstama – takhle. No a skrz tu díru si potom bude Pyramus špitat s Thisbou.

POŘÍZ: Jestli to tak půjde, tak to máme v kupě. A teď si všichni sedněte, páni mistři, vyzkoušíme si role. Pyrame, začínáš. Až domluvíš, vlez se tamhle do toho roští, a tak to udělá každěj, až na něj dojde. (...)

POŘÍZ: Pyrame, začni. A ty pojď sem, Thisbo!

KLUBKO (*jako Pyramus*): Nemohu, Thisbo, odolat pachu tvých úst –

POŘÍZ: Nachu, troubo, nachu!

KLUBKO (*jako Pyramus*):

Nachu, aha, nachu.

Nemohu, troubo, odolat nachu tvých úst.

Však co to slyším? Jakýs to hlas?

Posečkej chvilku jen, hned jsem tu zas.

Odejde. (...)

PÍŠŤALA (*jako Thisba*): Teď mám začít říkat já?

POŘÍZ: To ti bůh řek. Pyramus šel pryč, chápeš, aby se podíval za tím hlasem, ale hned se vrátí. (...)

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Vladimír Just (* 1946): Proměny malých scén (1984):

(...) V dávné i nedávné minulosti byli totiž více či méně pravidelně hrajícími (a vesměs i „režirujícími“, „dramaturgujícími“ či „šéfujícími“) autory nejen Voskovec a Werich, E. F. Burian, Longen, ... Bass, Hašek, ... Tyl, ale také Shaw, ... Goethe, Voltaire, Molière, Shakespeare, Sofokles, Aischylos... a další a další klíčové osobnosti. Osobnosti, z nichž většina – jak jste si jistě všiml – znamená nikoli jméno, nýbrž epochu. (...)

Jinými slovy, vy tedy tvrdíte, že i nejslavnější epochy evropského divadelnictví, jako byla např. epocha Shakespearova a epocha Molièrova, byly vlastně epochami autorského divadla?

To netvrdím já, to tvrdí fakta. Vždyť Molière i Shakespeare (ačkoli měli jinak máloco společného) se mimo jiné odlišovali od svých vzdělaných vrstevníků i tím, že nebyli specializovanými literáty, nýbrž komplexními divadelníky. Komplexními ve smyslu své tvůrčí svobody i ve smyslu své tvůrčí odpovědnosti, která není dílčí (za „roli“, za „režii“, za „text“), nýbrž vztahuje se na celek. A na společenský smysl tohoto celku. Oba dva divadelníci nesli jaksi komplexně svou kůži na trh – před králi i před plebejci. (...)